Vlaams
Parlement

1645 (2017-2018) – Nr. 1
ingediend op 27 juni 2018 (2017-2018)

Voorstel van resolutie

van Manuela Van Werde, Sabine de Bethune, Jean-Jacques De Gucht, Tine Soens en Bart Caron

betreffende de verfijning
van de nieuwe onroerenderfgoedpremie
naar aanleiding van de ex-post evaluatie
van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013

verzendcode: BUI

TOELICHTING

Conform het regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2014-2019 is de Vlaamse Regering halfweg 2017 gestart met de evaluatie van de eerste resultaten van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en de effecten op het terrein, met het oog op de eventuele bijsturing ervan. De resultaten van die evaluatie zijn opgenomen in het evaluatierapport Onroerenderfgoeddecreet van 12 mei 2017. Naar aanleiding van de ex-post evaluatie heeft de Vlaamse Regering op 14 juli 2017 een conceptnota goedgekeurd, die in grote lijnen aangeeft op welke punten de regelgeving als gevolg van die evaluatie zal worden aangepast (*Parl.St.* Vl.Parl. 2016-17, nr. 1256/1). Daarbij worden een aantal wijzigingen voorgesteld aan het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014. De conceptnota belicht ook enkele initiatieven die het agentschap Onroerend Erfgoed daarnaast nog neemt, waarbij het voortbouwt op de evaluatie en tegemoetkomt aan de begeleidende en kaderstellende rol die het agentschap vervult.

Op 16 januari 2018 heeft de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed het evaluatierapport en de conceptnota van de Vlaamse Regering besproken (*Parl. St.* Vl.Parl. 2016-17, nr.1256/2). Tijdens die gedachtewisseling stelde de minister bevoegd voor Onroerend Erfgoed dat de voorgestelde aanpassingen tot doel hebben de procedures te vereenvoudigen en te versnellen, en de kosten voor de burger te verkleinen. De Vlaamse Regering heeft vervolgens de principes en initiatieven die in de conceptnota zijn opgenomen, uitgewerkt in het ontwerp van decreet houdende de wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 naar aanleiding van de ex-post evaluatie (*Parl.St.* Vl.Parl. 2017-18, nr. 1553/1), en de minister bevoegd voor Onroerend Erfgoed heeft die op 12 juni 2018 toegelicht in de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed.

Uit de toelichting van de minister bevoegd voor Onroerend Erfgoed en uit de bespreking van het ontwerp van decreet houdende de wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 naar aanleiding van de ex-post evaluatie (*Parl.St.* Vl.Parl. 2017-18, nr. 1553/2) blijkt dat heel wat aanpassingen aan de regelgeving nog verder moeten worden vertaald in een wijziging van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014. Het is voor de indieners van dit voorstel van resolutie alvast belangrijk dat de basisprincipes die aanleiding hebben gegeven tot de wijziging van het regelgevend kader en de conceptnota verder verfijnd en geïmplementeerd worden.

Vanuit de noodzaak om te zorgen voor een structurele oplossing voor de problematiek van de wachtlijsten en rekening houdend met de toenemende kosten voor het behoud en de restauratie van onroerend erfgoed, is het raadzaam om bij de heroriëntering van de onroerenderfgoedpremie – ter aanvulling van extra en alternatieve financieringsmogelijkheden via fiscale stimuli – te focussen op werkzaamheden die werkelijk bijdragen tot het behoud of het herstel van de erfgoedelementen en erfgoedkenmerken, en die een langetermijnvisie ondersteunen. Voor bepaalde types van onroerend erfgoed met een publieke functie of met een beperkt economisch nut moet – onafhankelijk van de eigenaar – alsnog een hogere premie kunnen worden toegekend. De decretale basis wordt daarvoor al gelegd in het nieuwe artikel 10.2.2, tweede lid, dat wordt ingevoegd door artikel 56 van het ontwerp van decreet.

Met dit voorstel van resolutie reiken de indieners enkele elementen aan voor de verdere uitwerking van de regeling door de Vlaamse Regering. Voor de aanvullende premie, die ook mogelijk wordt op basis van het genoemde artikel, lijkt het voor

de indieners van dit voorstel van resolutie essentieel een doordachte koppeling te maken met het instrument van onderhouds- en beheersplannen. De belangrijkste doelstelling moet er immers in bestaan om een goed beheer van ons patrimonium te belonen. Een aanvullende premie voor monumenten waarvoor geïnvesteerd is in regelmatig onderhoud en beheer, moet daarom verder worden uitgewerkt. Beheersplannen zijn een goed instrument om na te denken op lange termijn en ze moeten bijgevolg verder gestimuleerd worden, vooral bij grote of complexe sites.

Voor de rechtszekerheid kan een heroriëntering met gewijzigde premiepercentages ook alleen van toepassing zijn op nieuwe dossiers.

Manuela VAN WERDE
Sabine DE BETHUNE
Jean-Jacques DE GUCHT
Tine SOENS
Bart CARON

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

– overwegende dat:
  1° het ontwerp van decreet houdende de wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 naar aanleiding van de ex-post evaluatie (*Parl.St.* Vl.Parl. 2017-18, nr. 1553/1) een aantal aanpassingen aan de regelgeving aanbrengt, die verder uitgewerkt en verfijnd moeten worden door een wijziging van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014;
  2° het evaluatierapport Onroerenderfgoeddecreet van 12 mei 2017 aangeeft dat een vrij fundamentele herziening van het premiestelsel aan de orde is, onder meer omdat het bestaande stelsel niet altijd afgestemd is op de aard van het erfgoed en het type erfgoed;
  3° de herziening van het premiestelsel rekening moet houden met de fiscale maatregelen die intussen van toepassing zijn op de onroerenderfgoedzorg en de stijgende wachtlijsten;
  4° het raadzaam is om bij de heroriëntering van de onroerenderfgoedpremie te focussen op werkzaamheden die werkelijk bijdragen tot het behoud of het herstel van de erfgoedelementen en erfgoedkenmerken, en die een langetermijnvisie ondersteunen;
  5° bepaalde types van onroerend erfgoed door hun aard en gebruik een beperkt economisch nut hebben;
  6° de doordachte koppeling van een verhoogde of aanvullende erfgoedpremie enerzijds, met het instrument van beheersplannen anderzijds, een duurzaam erfgoedbeleid en goed beheer kan stimuleren;
  7° een erfgoedpremie van 80% niet altijd strookt met een sturend principe waarbij goed beheer wordt beloond;
  8° het raadzaam is om voor de duidelijkheid en rechtszekerheid van de eigenaars van onroerend erfgoed, rekening te houden met een aantal principes voor de verdere verfijning van het vernieuwde premiestelsel;
  9° beheersplannen een geschikt instrument zijn om een duurzame visie op te maken voor onroerend erfgoed, in het bijzonder bij grotere en complexe gehelen, en bijgevolg moeten worden gestimuleerd;
  10° een aanvullende premie voor monumenten waarvoor geïnvesteerd is in regelmatig onderhoud en beheer, zal leiden tot een beter beheer van erfgoed;

– vraagt de Vlaamse Regering om:
  1° bij de aanpassing van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 met betrekking tot de herwerking van de onroerenderfgoedpremie:
    a) te vertrekken van het principe dat de beschikbare middelen op de meest efficiënte wijze moeten worden ingezet;
    b) goed beheer te belonen;
    c) rekening te houden met de complexiteit van bepaalde types erfgoed;
    d) rekening te houden met de beperkte economische return van bepaalde types erfgoed;
    e) geen onderscheid te maken naar gelang van de eigenaar van het onroerend erfgoed;
    f) een verhoogde premie van 60% van de kostprijs toe te kennen voor de beheersmaatregelen, werkzaamheden of diensten aan of in beschermde goederen en erfgoedlandschappen die voor financiële ondersteuning in aanmerking komen;
    g) de verhoogde premie van 60% toe te kennen voor open erfgoed, ZEN-erfgoed (ZEN: zonder economisch nut), maalvaardige molens, gebouwen die bestemd zijn voor de eredienst of het onderwijs, en

overheidsgebouwen met een publieksfunctie in eigendom van lokale besturen;

h) een aanvullende premie van 10% toe te kennen voor beschermde goederen die beschikken over een goedgekeurd beheersplan of onderhoudsplan, al dan niet met inbegrip van een rapport van Monumentenwacht Vlaanderen vzw;

i) duidelijke overgangsregels te bepalen, waarbij de oude premieregeling van toepassing blijft op dossiers die op de datum van de inwerkingtreding van de nieuwe premieregeling al ontvankelijk zijn verklaard en op de wachtlijst staan;

2° te onderzoeken op welke manier het instrument van de beheersplannen aantrekkelijker kan worden gemaakt voor de zakelijkrechthouders van onroerend erfgoed;

3° eigenaars en beheerders inhoudelijk te ondersteunen bij de opmaak van een beheersplan;

4° bij de aanpassing van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 met betrekking tot het instrument van beheersplannen:

a) te streven naar een eenvoudige en transparante procedure, die het instrument van beheersplannen flexibel en gemakkelijk hanteerbaar maakt, en de planlast zo laag mogelijk houdt;

b) duidelijke, objectieve en haalbare regels uit te werken rond goed beheer en onderhoud van onroerend erfgoed, met het oog op het verkrijgen van een aanvullende premie;

c) maximaal in te zetten op beheersplannen bij grote of complexe sites, zoals kasteel- en kloosterdomeinen, abdijcomplexen, religieus erfgoed, grootschalig industrieel erfgoed enzovoort;

d) beheersplannen alleen te verplichten voor sites die op de Werelderfgoedlijst van UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) staan en voor beschermde landschappen, archeologische sites, meerjarenovereenkomsten en grotere of complexe sites.

Manuela VAN WERDE
Sabine DE BETHUNE
Jean-Jacques DE GUCHT
Tine SOENS
Bart CARON